

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਫਾਲਸਾ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਦੀਨ ਦਿਆਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ, (2) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1953 ਦਾ ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਨੰਬਰ 75.

04 ਅਪ੍ਰੈਲ 1956

ਨੁਕਸਾਨ-ਨਿਯਮ ਦਾ ਮਾਪ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1908 ਦਾ IX) - ਸੈਕਸ਼ਨ 3 - ਸੀਮਾ ਦੀ ਬਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਕੀ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

29 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਡੀਐਨ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਹੰਮਦਨ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ 150000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਖਰੀਦੀ। 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਕਰਨਾਲ ਨੇ ਇਸ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰੀਜ਼ਿੰਗ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। 17 ਨਵੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਡੀ ਐਨ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ 14 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 12 ਜਨਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ, ਡੀ ਐਨ ਨੇ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 79,000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਡੀ ਐਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। 16 ਅਗਸਤ 1950 ਨੂੰ ਡੀ ਐਨ ਨੇ 71,000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਇਸ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਖਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਮਾਪ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮੁਰਲੀਧਰ ਅਗਰਵਾਲਾ (1), ਸਟੇਵ ਬਨਾਮ ਬੇਨਸਟੇਡ (2), ਅਤੇ ਲੇਵਿਸ ਪੁਗ - ਇਵਾਨਸ ਪੁਗ ਬਨਾਮ ਆਸੂਤੇਸ਼ ਸੇਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1953 ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 7, ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਫਲਸੈਂ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕਪੂਰ ਦੁਆਰਾ 10 ਅਗਸਤ, 1953 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਕਰਨਾਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2,07,970-14-0 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸੂਟ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਏ. ਐਨ. ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲਾ।

ਐਸ.ਐਮ. ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਐਨ.ਐਲ. ਸਲੂਜਾ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਫੈਸਲਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ.- ਇਹ ਸੂਟ ਦੀਨ ਦਿਆਲ, ਮੈਸਰਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲਖੀ ਰਾਮ-ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਨੇ 71,000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਕੀਮਤ 1,77500 ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਜ 30,470-14-0 ਰੁਪਏ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਹੈ। ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 2,07,970-14-0 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ।

ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਮੈਸਰਜ਼ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਲਖੀ ਰਾਮ - ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਕੜ ਦਾ ਵਪਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 29 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਹੰਮਦ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ 2,11,250 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਪੰਨਾ 119 'ਤੇ Ex.P57 A ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ

ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 10 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਫਰੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਗੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਮਾਲ ਘੱਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਕੀਮਤ ਸਭ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਕੀਮਤ ਉਸੇ ਦਿਨ ਇਨਾਮ ਉੱਲਾ, ਨਿਸਾਰ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਕਦੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਸਬੂਤ Ex.P7 ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਐੱਖਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕੇਸ ਨਾਲ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

4 ਅਕਤੂਬਰ, 1947 ਨੂੰ, ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇੱਕ ਫਰੀਜ਼ਿੰਗ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 121 'ਤੇ Ex.Pw7 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਦਾ ਆਪਰੇਟਿਵ ਹਿੱਸਾ ਹੈ-

"* * * ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਟਾਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫ੍ਰੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ"

ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਰੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰਾਂ, ਸਾਰੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਅਫਸਰ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਕੈਂਪ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। 17 ਨਵੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਕਰਨਾਲ ਨੂੰ "ਕਰਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜੰਮੇ ਬਾਲਣ ਦੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ" ਇੱਕ ਪੱਤਰ, Ex.P69 ਲਿਖਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਈ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਬਾਲਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਵਸਤੂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਸੀ। 1 ਦਸੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੇ "ਲੱਕੜ ਛੱਡਣ" ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਕਰਨਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ। ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ "ਲੱਕੜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਭੰਡਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ" ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼

ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ। ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ-

"ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 1126-FC-47/745, ਮਿਤੀ 25 ਨਵੰਬਰ, 1947 ਰਾਹੀਂ" ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਆਲਤਾ ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, -

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੱਤਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਲੱਕੜਾਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਵੈਗਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਟਾਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

7 ਦਸੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੇ "ਸੀ ਸੀ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਲਣ ਦਾ ਸਟਾਕ ਮੁਹੰਮਦੀ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅੰਦੋਲਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

14 ਸਤੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਇਵੈਕੂਈ (ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ IV 1947 ਦਾ ਇੱਕ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਪਾਅ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕਿ ਸਿਰਫ ਚਲਣਯੋਗ ਹੈ, ਨਿਗਰਾਨ ਤੁਰੰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ (1947 ਦਾ ਐਕਟ XIV) ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 16 ਜਨਵਰੀ, 1948 (1948 ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 2) ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋੜੀਆਂ ਗਈਆਂ - 5 - ਏ ਅਤੇ 5 - ਬੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 - ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਜ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 15 ਅਗਸਤ 1947 ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਨਿਕਾਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ (ਕਸਟੋਡੀਅਨ) ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 - ਬੀ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੇਧਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ

6 ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਸੀ।

12 ਜਨਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਮੁਦੱਈ ਨੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਮੁਸਲਮਾਨ ਡੀਲਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਲਣ ਦਾ ਸਟਾਕ ਖਰੀਦਿਆ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਛੱਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। 20 ਜਨਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜੇ ਕਿ ਉਪ-ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪੇਜ ਨੰਬਰ 218 ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਮੈਂ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਅਫਸਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁੱਲ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸਬੂਤ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਦੱਈ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਮਿਤੀ 21 ਜਨਵਰੀ 1948 ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 149 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ-

"* * * ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਦੱਈ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਇਵੈਕੂਈਜ਼ (ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ) ਐਕਟ 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਉਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਾਰਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਰੰਗੀਨ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 - ਏ (1) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ "ਕਸਟੋਰਡੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ," ਅਤੇ ਪੰਨਾ 223 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਇਸ ਲਈ, ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਟੈਸਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੀ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਰਥਾਤ, ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। 31 ਮਾਰਚ 1948 ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸ੍ਰੀ ਪੀ ਐਨ ਥਾਪਰ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਸ੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 29 ਅਪਰੈਲ 1948 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਬਾਲਣ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸਟਾਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੱਕਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਕਰਨਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਨੇ 6 ਮਈ, 1949 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ (ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 149 'ਤੇ Ex.P49) ਅਤੇ 12 ਮਈ, 1948 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ-

"(1) ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸਨ; ਅਤੇ

(2) ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।"

ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬਾਲਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਟਾਕ ਜੋ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਏ ਸਨ, 'ਚੋਂ 79000 ਮਣ (ਪਿਰੋਵਾ ਰੋਡ 'ਤੇ 24000 ਮਣ ਅਤੇ ਪਿੰਦਰਸੀ ਵਿਖੇ 55000 ਮਣ) ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ 71000 ਮਣ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਲਣ ਦੀ ਇਸ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਤਿੰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। (Ex.P16 ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 208 'ਤੇ) ਮਿਤੀ 13 ਜੂਨ, 1948 ਧੀਰਪੁਰ Ex.P17 'ਤੇ 20,000 ਮਣ ਲਈ ਹੈ, ਉਸੇ ਹੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਪੰਨਾ 208 'ਤੇ 45,000 ਮਣ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿਖੇ ਪਏ 45,000 ਮਣ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ Ex.P18 14 ਜੂਨ, 1948, ਪੰਨਾ 209 'ਤੇ 6,000 ਮਣ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਘਰੌਂਡਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ Ex.P15 ਰਾਹੀਂ ਰਾਮਜੀ ਦਾਸ (ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 55 'ਤੇ) ਜੋ ਕਿ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਇਵੈਕੁਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮੁਦਈ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ 71,000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿਖੇ ਰਾਹਤ ਕੈਂਪ ਦੇ ਕੈਂਪ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਪੈਰੇ 11 ਅਤੇ 12 (ਪੰਨਾ 197 'ਤੇ) ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 71,000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ 65,000 ਮਣ ਤੱਕ ਸੋਧਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੁਦਈ ਨੇ 16 ਅਗਸਤ 1950 ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ 150000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਵਿੱਚੋਂ 79000 ਮਣ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ 71000 ਮਣ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ 2-8-0 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਣ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਨੈਕਰਾਂ, ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਰਤਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 71000 ਮਣ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ 30,470-14-0 ਰੁਪਏ ਜਾਂ 2,07,970-14-0 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਂਪ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਬਾਲਣ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਕਿਸੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਟਾਕਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਈ ਸੀ ਜੋ "ਬਚਾਅਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ" ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:-

1. ਇਹ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਆਇਨਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਯੋਗ ਹੈ।
2. ਕੀ ਬਚਾਓ (1950 ਦੇ ਐਡਮਿਨੀਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਵੈਕੁਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦਾ 47, ਐਕਟ ਨੰਬਰ XXX) ਹਵਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ 5 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਇਵੈਕੁਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ।
3. ਜੇਕਰ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੇ 150000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਪਿੰਦਰਸੀ, ਪਿਹੋਵਾ ਰੋਡ, ਧੀਰਪੁਰ, ਘੇਰਿੰਡਾ ਤੋਂ ਅਤੇ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀਵਾਨ ਮੁਹੰਮਦ, ਇਸ਼ਕ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਦਿਕ, ਮੈਸਰਜ਼ ਹਾਕਮ ਇਨਾਮ ਉੱਲਾ ਈਨਾਮ ਅਤੇ ਨਾਸਿਰ ਅਹਿਮਦ ਤੋਂ 2,11,250 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ 29 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਖਰੀਦੀ ਸੀ।
4. ਕੀ ਮੁਦਈ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਿਆ ਬਾਲਣ ਦਾ ਸਟਾਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਫਰੀਜ਼ਿੰਗ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ?
5. ਉਪਰੋਕਤ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਏ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਸਟਾਕ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?
6. ਕੀ ਫ੍ਰੀਜ਼ਿੰਗ ਆਰਡਰ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਬਾਲਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਖਾਧਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਮੁੱਲ ਦਾ ਹੈ?
7. ਕੀ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕੈਂਪ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਕਿਸ ਮਿਆਦ

ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਕਿਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੀ?

8. ਕੀ ਕੈਂਪ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਕੋਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕੈਂਪ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ?

9. ਕਿਹੜੀ ਰਾਹਤ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ?

10. ਕੀ ਮੁਦਈ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਂ ਇਕੁਇਟੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ?

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਲ ਵਿਵਾਦ ਤੰਗ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਲਣ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਦਈ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਦਈ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸਨ ਪਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਵੀ ਉਠਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗਾ।

ਮੈਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਵਿਕਰੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਆਈ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 - ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5 - ਬੀ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, 1947 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਿਗਰਾਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ, ਫਿਰ ਇਹ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1947 ਦੇ

ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ XIV ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਢੁਕਵੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਧਾਰਾ 46 c) 1950 ਦੇ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 1947 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-

"ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਸਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ"

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨਿਗਰਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 6 ਮਈ, 1949 Ex.P49 ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 12 ਮਈ, 1949 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ Ex.P50 (ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 174 'ਤੇ) ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਸਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਖੇਜ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਦੇ 2 ਅਤੇ 3, ਇਸ ਲਈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Ex.P76 ਰਾਹੀਂ 4 ਤੋਂ 6 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਮੁਦਈ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਕੋਲ 1,50,000 ਮਣ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਨੇ Ex.P75 (ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 141 'ਤੇ) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕੈਂਪ ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 161 ਤੋਂ 166 'ਤੇ ਦਰਜ ਹਨ, ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਵਾਲੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 1,50,000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ 79,000 ਮਣ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। Ex.P16, Ex.P17 ਅਤੇ Ex.P18 ਮਿਤੀ 13 ਜੂਨ, 1948 ਅਤੇ 14 ਜੂਨ, 1948 (ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨੇ 208 ਅਤੇ 209 'ਤੇ), ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 71,000 ਮਣ ਲੱਕੜ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ 1,50,000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 79,000 ਮਣ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 71,000 ਮਣ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਟਾਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਫਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਾਲਣ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਘੜ੍ਹਿਆਂ ਵਿਖੇ ਪਈ 6,000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ 71,000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੁਦਈ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੈਕਰਾਂ ਦੁਆਰਾ 71,000 ਮਣ ਖਾਧੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਦਿਖਾਵਾਂਗਾ।

ਫਰੀਜ਼ਿੰਗ ਆਰਡਰ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਦੀ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਫਰੀਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ 71,000 ਮਣ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਲੈਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਫ੍ਰੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਿਸਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ 6 ਮਈ 1948 ਨੂੰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਬਣ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ,

ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਗਰਾਨ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 71,000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਖਾਧਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਫਰੀਜ਼ਿੰਗ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਲਣ ਦੀ ਘਾਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਜੋ "ਮਾਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ, ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਵੰਡ" ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੂਬਾਈ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਸਾਰਾ ਵਿਭਾਗ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇਵਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ। ਮਾਲ ਦਾ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣ ਗਈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਬਰਾਬਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ।

ਮਾਨਯੋਗ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਵਭਜਨ ਦੁਰਗਾਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਫਾਰ ਇੰਡੀਆ (1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਮਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਲਈ ਖਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਨ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ।

ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਉਹ ਰਕਮ ਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਦਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਦਾਅਵਾ 2-8-0 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਣ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਕੀਮਤ 2-8-0 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਣ ਹੈ ਜੋ

ਕਿ Ex.P87 (ਪੰਨਾ 125 'ਤੇ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਕਿ ਕਾਗਜ਼ੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 82, ਲਾਈਨ 23 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ 3 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਣ ਵਿਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਰ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਸਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮਾਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੇ ਮਾਲ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਉਸਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮਾਪ ਹੈ। ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਇਹ ਮਾਪ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਿਰਣੇ, ਸਟੇਵੇ ਬਨਾਮ ਬੈਨਸਟੇਡ (2) ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 1862 ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਤਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਡੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਟਰੇਵਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਡਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਅਸਾਮ, ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮੁਰਲੀਧਰ ਅਗਰਵਾਲਾ (1) ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਮੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਦੇ ਪੰਨਾ 816 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮਾਪ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਅਤੇ ਸਟੇਵੇ ਬਨਾਮ ਬੈਨਸਟੇਡ (2) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਨਿਯਮ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਮੁਦਈ ਉਸ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 1-6-0 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਣ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿ ਕੀ ਸੂਟ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ; ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀਮਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਕੇਸ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 (ਦੇਖੋ ਲੇਵਿਸ ਪੁਗ ਇਵਾਨਸ ਪੁਗ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ੂਤੇਸ਼ ਸੇਨ ਅਤੇ ਹੋਰ) (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੀਮਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ 97,625 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵਾਂਗਾ ਜੋ ਕਿ 71,000 ਮਣ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਕੀਮਤ 1-6-0 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਨੁਪਾਤੀ ਲਾਗਤ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਛਪਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਰਕਮ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫਾਲਸ਼ੈ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡੀਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।